

20-6 '20

TER BEOORDELING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Herstel en Toeslagen

Directie Strategie, Recht & Beleid Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Tekenversie Stand van zakenbrief Dienst Toeslagen

Datum

26 juni 2025

Notanummer

2025-0000177390

Bijlagen

1. Brief + 4 bijlagen
2. Transparante set openbaar te maken nota's

Aanleiding

Bijgaand treft u de tekenversie van de stand van zakenbrief Dienst Toeslagen.

Beslispunten

- Kunt u instemmen met de brief? Zo ja, dan verzoeken we u de deze te ondertekenen.
- Gaat u akkoord met het meezenden van de onderhavige beslisnota en de bijgevoegde set met eerdere nota's, conform de beleidslijn Actieve Openbaarmaking? Omljnde delen worden gelakt.

} akkoord

Kernpunten

- Uw opmerkingen bij de C2 versie zijn verwerkt.
- In de bijlage treft u de set openbaar te maken nota's. Deze bevatten alle nota's die aan u over de diverse onderwerpen zijn voorgelegd en bijgedragen hebben aan de totstandkoming van deze brief.

Politiek/bestuurlijke context

Halfjaarlijks wordt de stand van zakenbrief Dienst Toeslagen verstuurd.

Communicatie

Woordvoering verzorgt een persbericht.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Doc nr.	Datum	Titel doc.	Toelichting
1	9-1-2025	Nota - stasHT - Instellingsbesluit expertcommissie Naleving	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota over de expertcommissie Naleving. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
2	10-1-2025	Nota - stasHT - Aangepaste bijlage Dienst Toeslagen brief amendement Omtzigt	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota met beslispoint over het amendement Omtzigt rondom fiscaal dossier en de gevolgen voor Dienst Toeslagen. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
3	26-2-2025	Nota - stasHT - Vervolg Risicoclassificatiemodel	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota ter bespreking over een eventuele tegemoetkoming voor het gebruik van het Risicoclassificatiemodel. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
4	20-3-2025	Nota - stasHT - Damage 2025-013: Directie Toeslagen - Huurtoeslag - wijzigingen huurprijs niet verwerkt	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota waarin ze geïnformeerd wordt over een damage rondom het niet verwerken van de huurprijzen voor de huurtoeslag. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
5	25-3-2025	Nota - stasHT - Attenderingsactie zorgtoeslag	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota waarin ze geïnformeerd wordt over een attenderingsactie voor zorgtoeslag om het niet gebruik terug te dringen. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
6	25-3-2025	Nota - stasHT - Pilot voorzichtig voorschot	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota met beslispoint over de pilot voorzichtig voorschot. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
7	10-4-2025	Nota - stasHT - Damage 2025-013: Wijzigingen huurprijs niet verwerkt: Resultaten analyse en herstel	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota waarin haar gevraagd wordt akkoord te gaan met de acties die nodig zijn rondom een damage over het wijzigen van huurprijzen. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
8	10-4-2025	Nota - stasHT - Attenderingsactie zorgtoeslag 2025	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota waarin haar gevraagd wordt akkoord te gaan met het uitwerken van een attenderingsactie voor de zorgtoeslag. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
9	22-4-2025	Nota - stasHT - Experiment Vroegsignalering van Schulden Gegevensdeling met gemeenten (WGS) - Aanpassingen naar aanleiding van de reactie AP	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota waarin ze geïnformeerd wordt over een experiment rondom vroegsignalering. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
10	23-4-2025	Nota - stasHT - Gesprek over proactieve dienstverlening	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota over proactieve dienstverlening. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
11	15-5-2025	Nota - stasHT - Convenanttegoeden Kinderopvang Toeslag	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota waarin ze geïnformeerd wordt over convenanttegoeden die nog bij kinderopvangorganisatie gesteld zijn en naar toeslaggerechtigden dienen te worden overgemaakt. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
12	16-5-2025	Nota - stasHT - Stand van zaken invorderingsstrategie Dienst Toeslagen	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota waarin ze gevraagd wordt in te stemmen met de invorderingsstrategie van Dienst Toeslagen. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
13	28-5-2025	Nota - stasHT - C1 Stand van zakenbrief Dienst Toeslagen	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota eerste concept versie van de stand van zakenbrief.
14	28-5-2025	Nota - stasHT - Omvang populatie attenderingsactie	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota met beslispointen over de attenderingsactie voor de zorgtoeslag. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
15	5-6-2025	Nota - stasHT - Nadere nota convenanttegoeden KOT	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nadere nota met beslispoint over convenanttegoeden. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
16	5-6-2025	Nota - stasHT - Monitor niet-gebruik	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota over de monitor niet-gebruik toeslagen. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
17	16-6-2025	Nota - stasHT - Vervolg muteren op inkomen	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota met beslispointen over het vervolg op de pilot muteren op inkomen. Dit onderwerp wordt in de stand van zakenbrief opgenomen.
18	19-6-2025	Nota - stasHT - C2 Stan van zakenbrief Dienst Toeslagen	De staatssecretaris van Herstel en Toeslagen ontvangt een nota met de C2 versie van de stand van zakenbrief.

gelezen 21-1'25
J

bespreken.

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Herstel en Toeslagen
de staatssecretaris van Financiën – Herstel en Toeslagen

DG Toeslagen
Directie Strategie, Recht &
Beleid

Persoonsgegevens

nota

Instellingsbesluit expertcommissie Naleving

Datum

9 januari 2025

Notanummer

2024-0000586384

Bijlagen

1. Instellingsbesluit
expertcommissie Naleving
Dienst Toeslagen

Aanleiding

Het instellen van de expertcommissie Naleving is opgenomen in de Kamerbrief over de stand van zaken bij Dienst Toeslagen van 20 december 2024.¹ Het werkdomein van handhaving/naleving wordt met steeds meer regels en voorwaarden omgeven (bijvoorbeeld de AVG, biastoetsing). De expertcommissie is breed inzetbaar, draagt bij aan de verdere specialisatie van het handhavings-/nalevingsdomein en biedt medewerkers van Dienst Toeslagen de mogelijkheid om te leren van de expertcommissie.

Beslispunten

- Gaat u akkoord met de instelling van de expertcommissie, de benoeming van de drie leden en de toegekende vergoeding? Zo ja, kunt u het instellingsbesluit en de toelichting dan ondertekenen?

Kernpunten

- Het domein van handhaving/naleving vraagt om steeds meer specialistische kennis, vanwege de extra waarborgen die gevraagd worden.
- Een externe expertcommissie geeft, vanuit verschillende expertisegerieden, een nadere onderbouwing voor de door Dienst Toeslagen gemaakte keuzes op het gebied van handhaving/naleving.

→ expertise zoals
benoemd in
brief 20-12

Toelichting

- De implementatie van de handhavingsstrategie van Toeslagen vraagt mede vanwege de verscherpte eisen en de groeiende complexiteit van het werk om verregaande specialistische kennis. Om de verschillende initiatieven in het kader van de handhavingsstrategie verder vorm te geven kan een externe expertcommissie helpen dit conform de nieuwste inzichten op de verschillende vakgebieden te doen.
- Vanwege de samenwerking tussen medewerkers van verschillende directies en teams binnen Dienst Toeslagen op het gebied van handhaving/naleving, is een externe begeleidingscommissie bestaande uit hoogleraren van verschillende

→ hoezo
externe
commissie?

¹ Brief van de Staatssecretaris van Financiën – Herstel & Toeslagen van 20 december 2024, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2024/12/20/kamerbrief-stand-van-zaken-dienst-toeslagen>.

specialismen (onder andere Bestuursrecht, Statistiek, Psychologie, Privacy en Ethiek) wenselijk.

- Een expertcommissie geeft nadere onderbouwing voor de gemaakte keuzes ten aanzien van de nieuwe inrichting van bestaande processen en de inrichting van nieuwe processen. Ook biedt de expertcommissie medewerkers van Dienst Toeslagen de mogelijkheid om te leren van deze specialistische vakgebieden.

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

> In brief 20-12
andere

graag
interne
destruïctiviteit
die aansluit
bij behoefte

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Herstel en Toeslagen

Directie SR&B

Persoonsgegevens

nota

Aangepaste bijlage Dienst Toeslagen brief amendement
Omtzigt

Datum

10 januari 2025

Notanummer

2025-0000006322

Bijlagen

- Aangepaste bijlage
- Aangepaste bijlage met TC
- Nota + brief dec 2024

Aanleiding

Bijgaand treft u mede naar aanleiding van de bespreking met u op 20 december 2024 een aangepaste bijlage over de Dienst Toeslagen bij de brief aan de Kamer betreffende 'Proces uitvoering amendement Omtzigt over inzage in het fiscaal dossier met een bezwaar- en beroepsmogelijkheid'.

Beslispunt

Gaat u akkoord om deze bijlage (bijlage 1) mee te sturen met de brief van de staatssecretaris FB&T?

Kernpunten

- In de bijlage (bijlage 1) zijn uw opmerkingen verwerkt. De aanpassingen zijn nog zichtbaar in de versie met track changes (bijlage 2) en worden in de kantlijn toegelicht.
- Uw collega staatssecretaris FB&T is reeds akkoord met de eerdere nota en heeft de brief reeds getekend, wanneer u in kunt stemmen met deze bijlage kan de brief verzonden worden. De eerdere nota en brief treft u bijgaand ter informatie aan.

Politiek/bestuurlijke context

Het amendement Omtzigt over het inzagerecht in het eigen fiscaal dossier is aangenomen bij het Belastingplanpakket 2024.

Communicatie

Niet van toepassing.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

5-3'25

TER BESPREKING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Herstel en Toeslagen

DG Toeslagen
Strategie, Recht en
Beleid

Persoonsgegevens

nota

Vervolg RCM

Datum
26 februari 2025

Notanummer
2025-0000062935

Bijlagen
geen

Aanleiding

Met de stand van zakenbrief van 20 december 2024 heeft u de resultaten van het onderzoek naar de gevolgen van de handmatige behandeling na selectie door het Risicoclassificatiemodel (RCM) gedeeld met de Tweede Kamer. Daarbij is aangegeven dat het streven is om in de volgende stand van zakenbrief voor de zomer van 2025 terug te komen op de vraag of, en zo ja, op welke manier een eventuele tegemoetkoming moet worden geboden als gevolg van het gebruik van het model. Voordat we dit verder uitwerken willen we eerst in een gesprek met u verkennen hoe u hierover denkt.

Bespreekpunten

Graag bespreken we hoe u tegen een eventuele tegemoetkoming aankijkt.

Kernpunten

- Er is veel aandacht voor het gebruik van modellen/ algoritmische systemen in het verleden en het rechtzetten daarvan, zowel in de politiek, media als het maatschappelijk debat.
- Voor het gebruik van de Fraude Signalering Voorziening (FSV) heeft de Belastingdienst bijvoorbeeld een tegemoetkoming ingeregeld.
- Bij Dienst Toeslagen gaat het in dit geval dan vaak over het Risicoclassificatiemodel. Naar het Risicoclassificatiemodel zijn veel onderzoeken gedaan (zowel intern als extern).
- De Autoriteit Persoonsgegevens heeft in juli 2020 geoordeeld dat het gebruik van nationaliteit in het Risicoclassificatiemodel een onrechtmatige en discriminerende verwerking was. Voor deze specifieke overtreding heeft de AP in december 2021 een boete van 1 miljoen euro opgelegd (als onderdeel van een breder boetebesluit).

Toelichting

- Het Risicoclassificatiemodel is in 2013 ontwikkeld voor de huurtoeslag en de kinderopvangtoeslag. Het werd binnen de Dienst Toeslagen gebruikt om te selecteren welke nieuwe aanvragen dan wel wijzigingen in bestaande aanvragen voor een handmatige behandeling in aanmerking kwamen. In juli 2020 is het gebruik van het model definitief stilgelegd.

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

- Amnesty International deed bij hun onderzoek 'Xenophobic Machines' van 26 oktober 2021 de aanbeveling: "*Bied voldoende schadeloosstelling aan de slachtoffers van discriminatie vanwege het gebruik van het risicoclassificatiemodel*".
- Naar aanleiding van het rapport van Amnesty heeft de Tweede Kamer gevraagd het model openbaar te maken. Bij brieven van 26 november 2021 en 8 december 2021 is de Kamer daarom uitgebreid geïnformeerd over de werking van het model.
- Op 21 april 2022 is de Kamer geïnformeerd over de analyse op de uitkomsten van het model en de aankondiging van het instellen van een extern onderzoek naar het breder gebruik van de risicoscores uit het model aangekondigd, dat later door PwC is uitgevoerd. In de brief van 21 april 2022 is ook gemeld dat nader onderzoek moet worden gedaan of een eventuele tegemoetkoming zou moeten worden geboden.
- In de kabinetsreactie op het externe onderzoek van PwC uit 2023, is aangekondigd dat nader onderzoek zou worden gedaan om de gevolgen van de handmatige behandeling na selectie door het model in kaart te brengen. Het onderzoek dat afgelopen december is verstuurd, is daar het resultaat van en is een vervolg op de data-analyse die met de Stand van Zakenbrief Dienst Toeslagen van 15 januari 2024 is gepubliceerd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

23-3'25

TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Herstel en Toeslagen

DG Toeslagen
Bureau DG

Persoonsgegevens

nota

Damage 2025-013: Directie Toeslagen – Huurtoeslag –
wijzigingen huurprijs niet verwerkt

Datum

20 maart 2025

Notanummer

2025-0000083998

Bijlagen

geen

Aanleiding

Medio februari 2025 is er een signaal van een burger binnengekomen dat er mogelijk foutieve huurprijzen worden gebruikt in het toeslagensysteem (TVS) bij het bepalen van het recht en hoogte van de huurtoeslag.

Kernpunten

- Medio februari 2025 is naar voren gekomen dat huurprijswijzigingen van bepaalde woonobjecten (*woningtype 3, aangewezen onzelfstandige woonruimte*) – soms al meerdere jaren – niet zijn verwerkt in het toeslagensysteem (TVS).
- Wijzigingen van de huurprijs zijn wel doorgegeven door de verhuurder, maar als woningtype 2 (*onzelfstandig, geen recht huurtoeslag*). Dit komt doordat de software van de verhuurder – zo blijkt nu – geen woningtype 3 ondersteunt. Huurprijsmutaties voor woningtype 2 woonobjecten worden niet verwerkt in TVS omdat er geen recht is op huurtoeslag.
- Het gevolg is dat – over het algemeen – huurtoeslag is toegekend op basis van een te lage huurprijs en burgers mogelijk te weinig huurtoeslag hebben ontvangen over 1 of meerdere toeslagjaren. Het betreft vooral studentenwoningen.
- Op dit moment is er 1 softwareleverancier in beeld en 64 verhuurders waar dit probleem zich – in meer of mindere mate – voordoet.
- Zodra de uitgebreide analyse is afgerond wordt u nader geïnformeerd over de omvang en impact van deze damage. Hierbij zullen tevens mogelijke scenario's voor herstel en communicatie – ter besluitvorming – aan u worden voorgelegd.

Toelichting

- Een burger kan alleen huurtoeslag krijgen als deze een zelfstandige woonruimte huurt zoals bijvoorbeeld een flat, een studio of een rijtjeshuis (*woningtype 1 – zelfstandig*). De woning heeft een eigen toegangsdeur en de huurder kan de ruimte bewonen zonder afhankelijk te zijn van wezenlijke voorzieningen buiten de woning.
- Als een woonruimte wordt gehuurd waarbij essentiële voorzieningen (zoals een keuken, douche of eigen ingang) worden gedeeld of ontbreken dan is er sprake van een onzelfstandige woonruimte en is er **geen** recht op huurtoeslag (*woningtype 2 – onzelfstandig*).
- In sommige gevallen kan een onzelfstandige woonruimte worden **aangewezen** voor huurtoeslag. Dit geldt voor studentenwoningen die zijn aangewezen vóór 1 juli 1997, maar ook voor bijvoorbeeld woonruimten voor begeleid wonen of

groepswonen. Er is bij dit woningtype (*woningtype 3 –aangewezen onzelfstandig*) wel recht op huurtoeslag.

- Van de circa 3,5 miljoen huurwoningen in Nederland staan ongeveer 43.000 woningen als woningtype 3 geregistreerd. Ruim 76% hiervan betreft studentenwoningen die zijn aangewezen voor de huurtoeslag vóór 1 juli 1997.
- Verhuurders mogen de huur 1 keer in de 12 maanden verhogen. Meestal valt deze huurverhoging op 1 juli. Verhuurders geven de huurverhoging door aan Toeslagen. Toeslagen verwerkt de mutaties in het toeslagensysteem (TVS), waarna automatisch (opnieuw) het recht op en de hoogte van de toeslag wordt berekend. Heeft wijziging van de huurprijs effect op de huurtoeslag dan wordt de toeslag (automatisch) aangepast en ontvangt de burger hierover bericht.

De damage (en populatie)

- Uit een eerste analyse (n.a.v. het signaal in februari 2025) is naar voren gekomen dat bij deze specifieke verhuurder voor ongeveer 3.000 huurobjecten, de huurprijs niet is aangepast in TVS. Het gaat hierbij voornamelijk om studentenwoningen en de jaren 2022 t/m 2025.
- Wijzigingen van de huurprijs zijn wel doorgegeven door deze verhuurder, maar als woningtype 2 (*onzelfstandig, geen recht huurtoeslag*). Dit komt doordat de software van de verhuurder – zo blijkt nu – geen woningtype 3 ondersteunt. Huurprijsmutaties voor woningtype 2 woonobjecten worden niet verwerkt in TVS omdat er geen recht is op huurtoeslag.
- Er is nu 1 softwareleverancier in beeld en 64 verhuurders waar dit probleem zich – in meer of mindere mate – voordoet. Op dit moment loopt een nadere analyse waarbij wordt onderzocht of dit probleem ook speelt bij andere softwareleveranciers en verhuurders. Daarnaast wordt onderzocht sinds wanneer dit issue speelt.

Oorzaak

- Verhuurders maken gebruik van software (van derden) om mutaties door te geven aan Toeslagen. Bij in ieder geval 1 (maar waarschijnlijk meerdere) softwareleveranciers is het niet mogelijk om woningtype 3 door te geven. Deze worden door de software als woningtype 2 gelabeld en als zodanig doorgegeven. Toeslagen verwerkt deze mutaties vervolgens niet omdat er bij woningtype 2 geen recht is op huurtoeslag.

Gevolgen

- Het gevolg is dat - over het algemeen - huurtoeslag is toegekend op basis van een te lage huurprijs en burgers hebben dus mogelijk te weinig huurtoeslag ontvangen over 1 of meerdere toeslagjaren. Het betreft vooral studentenwoningen.
- De mogelijke impact voor burgers wordt momenteel nader onderzocht. Hierbij dient te worden opgemerkt dat het niet zo is dat de huurtoeslag altijd te laag is vastgesteld. Burgers hebben namelijk zelf ook de mogelijkheid om de huurprijs aan te passen in het toeslagenportaal (een deel heeft dat ook gedaan). Daarnaast zijn er ook huurwoningen waarbij de huurprijs (in 2021 en 2023) is verlaagd.
- Ook is het mogelijk dat er geen recht op huurtoeslag was omdat de werkelijke huurprijs boven de grens voor de huurtoeslag ligt.

Communicatie

- Er is contact met de verhuurder waarbij het probleem aan het licht is gekomen. De betreffende softwareleverancier heeft aangegeven de software in het voorjaar van 2025 aan te passen (voor de huurverhoging van 1 juli 2025).
- De Belastingtelefoon is geïnformeerd over deze damage en kan burgers die contact opnemen te woord staan.

Politiek/bestuurlijke context

- Het voornemen is om de Tweede Kamer te informeren over deze damage door deze damage op te nemen in de stand van zakenbrief.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

16-11-24
Kamer stas

Bespreken
8 20-2-25

TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Herstel en Toeslagen

DG Toeslagen
Strategie, recht & beleid

3/3

Persoonsgegevens

Datum
25 maart 2025

Notanummer
2025-0000085366

Bijlagen
1. Kamerbrief 11 juni 202

nota

Attenderingsactie zorgtoeslag

Aanleiding

In juni 2024 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de attenderingsactie op zorgtoeslag.¹ Gelet op het maatschappelijk belang en de effectiviteit van deze actie is deze in 2024 uitgebreid, echter is toegezegd te onderzoeken in hoeverre het bestaande juridisch kader voldoende grondslag biedt voor deze actie. Inmiddels is er breed consensus dat een wettelijke grondslag voor het kunnen gebruiken en verwerken van persoonsgegevens voor de voorgenomen attenderingsactie ontbreekt. Deze nota informeert u over de gevolgen hiervan.

Kernpunten

- Er zijn veel mensen die recht hebben op toeslagen, maar bewust of onbewust hier geen gebruik van maken. Het niet-gebruik van toeslagen is inherent aan het stelsel, maar Dienst Toeslagen en haar opdrachtgevers hechten er zeer aan om het niet-gebruik van toeslagen waar mogelijk te verminderen.
- De attenderingsactie is een middel om een groep burgers per brief gericht en actief te attenderen op het mogelijke recht op zorgtoeslag. Gezien het maatschappelijk belang en de effectiviteit van de attenderingsactie bestaat de wens om de attenderingsactie jaarlijks uit te voeren.
- Vorig jaar is geconstateerd dat de wettelijke grondslag voor de attenderingsactie een verdiepende verkenning vraagt. Aan de Kamer is aangegeven dat er een DPIA wordt gemaakt en is toegezegd te onderzoeken in hoeverre het bestaande juridisch kader voldoende ruimte biedt.
- Inmiddels is er breed consensus dat een wettelijke grondslag, voor het kunnen gebruiken en verwerken van persoonsgegevens, voor de voorgenomen attenderingsactie ontbreekt. Dienst Toeslagen heeft nu niet als wettelijke taak om mensen (die geen toeslag aanvraag hebben) proactief te benaderen en hun gegevens hiervoor te verwerken. Tevens dient er een verdiepende (juridische) analyse gedaan te worden naar de gegevensleveringen aan Dienst Toeslagen.
- In uw beleidsprioriteitenbrief heeft u een wetsvoorstel gericht op gegevensdeling en proactieve dienstverlening aangekondigd.

hoezo dat
precies?

DPIA conclusies?

→ art 20 GW?

attenderen
past daarin

✓ Jo 2:1 Aub

passende
ondersteuning

wettelijke
taak!

exacte
formulering?

ursie aanbeveling

7 staatscommissie
Rechtsstaat.

¹ Kamerstukken II 2023/24, 31066, nr. 1395.

behandel
"aanpak" maken
≠ verwerken bij eigen dienst

- Op 19 maart jongstleden heeft het DT geconstateerd dat, gelet op het ontbreken van een wettelijke grondslag, de voorgenomen attenderingsactie niet uitvoerbaar is.
- Momenteel wordt in gezamenlijkheid met VWS onderzocht welke acties binnen het wettelijk kader er dit jaar nog uitgevoerd kunnen worden om het niet-gebruik van zorgtoeslag te verminderen. Echter, deze acties zullen naar alle waarschijnlijkheid minder effectief zijn dan de voorgenomen attenderingsactie. Hierover zal u separaat worden geïnformeerd.
- Wij raden u aan om in de volgende stand van de uitvoering van Dienst Toeslagen op te nemen dat de voorgenomen attenderingsactie geen doorgang kon vinden vanwege het ontbreken van een wettelijke grondslag en aan te geven welke alternatieve acties daarvoor (mogelijk) in de plaats zijn gekomen.

Toelichting

- Er zijn veel mensen die recht hebben op toeslagen, maar bewust of onbewust hier geen gebruik van maken. Dit brengt met zich mee dat een groep mensen niet de inkomensondersteuning krijgt waar zij wel recht op hebben.
- Door middel van een integrale strategie op niet-gebruik wordt deze groep gestimuleerd een toeslag aan te vragen, onder andere door hen actief te attenderen op hun mogelijke recht op toeslagen. Afgelopen jaren heeft Dienst Toeslagen al gericht attenderingsbrieven ingezet om het aanvragen van zorgtoeslag te bevorderen.
- Zoals vermeld in de kamerbrief² en rekening houdend met de onduidelijkheid omtrent de juridische reikwijdte van de wettelijke grondslag is in het verleden het belang van betaalbare zorg en bestaanszekerheid waarvan zorgtoeslag een belangrijk onderdeel is, dusdanig zwaarwegend geacht dat de attenderingsactie doorgang heeft gevonden.
- In 2024 werden attenderingsbrieven verstuurd aan mensen die nog geen zorgtoeslag ontvingen, maar hier op basis van o.a. hun inkomen mogelijk wel recht op hadden. Dit heeft geleid tot ruim 56.000 nieuwe aanvragen (~37% van de verzonden brieven) goed voor in totaal 80 miljoen aan zorgtoeslag.
- Uit het verdiepende onderzoek naar de juridische grondslag is gebleken dat er geen wettelijke grondslag is voor het verwerken van persoonsgegevens van een relatief grote groep burgers voor de voorgenomen attenderingsactie. Dit gaat meer wringen naarmate niet meer sprake is van een pilot, maar de attenderingsactie onderdeel wordt van de reguliere uitvoeringspraktijk.
- Om de groep burgers waarvoor de attenderingsactie is bedoeld te kunnen bepalen/identificeren moeten namelijk ook persoonsgegevens van burgers die geen recht hebben op toeslagen worden meegenomen in de analyse.
- De Awir en de bevoegdheden die Dienst Toeslagen op basis daarvan heeft zijn momenteel gebaseerd op een aanvraag van een burger en geven wettelijk weinig ruimte voor proactieve dienstverlening, voor burgers die nog niet als toeslaggerechtigde bekend zijn bij Dienst Toeslagen.

² Kamerstukken II 2023/24, 31066, nr. 1395

- Dienst Toeslagen heeft nu niet als wettelijke taak om mensen (die geen toeslag aanvraag hebben) proactief te benaderen en hun gegevens hiervoor te verwerken.
- Op 19 maart jongstleden heeft het DT geconstateerd dat, gelet op het ontbreken van een wettelijke grondslag, de voorgenomen attenderingsactie niet uitvoerbaar is.
- Om dit in de toekomst mogelijk te maken is het voornemen te komen met een wetsvoorstel waarin heldere bevoegdheden van Dienst Toeslagen worden opgenomen om gegevens te kunnen gebruiken en te delen en om mensen proactief te kunnen benaderen om hen te wijzen op hun rechten op toeslagen. Hiervoor is noodzakelijk dat ook een DPIA wordt opgesteld.
- Momenteel wordt in gezamenlijkheid met VWS onderzocht welke acties binnen het wettelijk kader er dit jaar nog uitgevoerd kunnen worden om het niet-gebruik van zorgtoeslag te verminderen. Echter, deze acties zullen naar alle waarschijnlijkheid minder effectief zijn dan de voorgenomen attenderingsactie.

wel een
GW zorgplicht

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

- In de kamerbrief van 11 juni 2024 is de attenderingsactie zorgtoeslag over 2023 aangekondigd.
- Tevens wordt in deze kamerbrief het verdiepende onderzoek naar de juridische kaders aangekondigd.
- In de kamerbrief van 20 december 2024 zijn de resultaten van de attenderingsactie zorgtoeslag over 2023 met de kamer gedeeld: "Van deze groep hebben circa 56.000 (37%) zorgtoeslag over 2023 aangevraagd en zij hebben inmiddels circa € 80 mln. aan zorgtoeslag uitgekeerd gekregen."

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

30-3/25
2-4/25

214
12.45 uur
Boulevard

TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Herste, en Toeslagen

DG Toeslagen
Strategie, Recht en
Beleid

2/15

Persoonsgegevens

nota

Nota - Pilot voorzichtig voorschot

Datum
25 maart 2025

Notanummer
2025-0000085924

Bijlagen
geen

Aanleiding

In de Kamerbrief van 5 december 2024 over het voorkomen van hoge terugvorderingen,¹ is de Tweede Kamer door waarnemend Staatssecretaris Van Oostenbruggen geïnformeerd over het zogeheten 'voorzichtig voorschot'. Er is aangekondigd dat Dienst Toeslagen de mogelijkheden verkent om burgers op verzoek een lager voorschot uit te keren om (hoge) terugvorderingen te voorkomen. Deze nota schetst het idee in meer detail, de huidige stand van zaken en vraagt om akkoord voor verdere uitwerking van de maatregel richting een pilot.

Beslispunt

Gaat u akkoord met de uitwerking van een pilot voor een voorzichtig voorschot, langs de kaders geschetst in voorliggende nota?

alhoewel

Kernpunten

- Een van de belangrijkste opgaven binnen het huidige toeslagenstelsel is het terugdringen van (hoge) terugvorderingen. Vanuit het programma 'Werken in de actualiteit' wordt daartoe de maatregel van het voorzichtig voorschot uitgewerkt.
- Een voorzichtig voorschot houdt in dat burgers op verzoek een lager voorschot uit kunnen laten keren dan waar op grond van de beschikbare gegevens recht op lijkt te zijn, om:
 - (Hoge) terugvorderingen terug te dringen, doordat een lager voorschot wordt uitgekeerd en een burger minder risico loopt.
 - Het creëren van meer directe controle voor burgers over hun toeslagaanvraag, zodat zij meer 'grip' ervaren conform het advies van de WRR in hun gelijknamige rapport.
- De maatregel voorziet in een behoefte van burgers. In de praktijk kiest een deel van de toeslagontvangers ervoor het inkomen hoger te schatten om het risico op een terugvordering te beperken, wat schuurt met de plicht van burgers om correcte gegevens aan te leveren. Dienst Toeslagen heeft daarnaast signalen ontvangen dat bepaalde burgers liever een lager voorschot en een nabetaling ontvangen, dan achteraf een terugvordering.
- Dienst Toeslagen heeft een voorzichtig voorschot van 80% in een lab experiment getest. De eerste voorlopige resultaten laten een positief beeld zien. Participanten maakten binnen het experiment veelvuldig gebruik van de

schatting
inkomen
lopen
jaar levert
toch geen
plicht tot
correcte
gegevens op?

¹ Kamerstukken II, 2024/25, 31066, nr. 1443.

optie (~60%). Dit geeft een belangrijke indicatie dat met het voorzichtig voorschot inderdaad in een behoefte wordt voorzien en deze effectief kan zijn in het terugdringen van terugvorderingen. We bieden burgers met deze maatregel de mogelijkheid voor meer zekerheid te kiezen, wat ten koste kan gaan van de tijdigheid. In tegenstelling tot het huidige uitgangspunt wordt in deze gevallen niet het volledige berekende voorschot in de actualiteit uitbetaald wat vaker tot een nabetaling zal leiden.

- Er is onder de huidige Awir ruimte om binnen bepaalde bandbreedtes een lager voorschot uit te keren dan in de huidige situatie, mits de burger daar zelf om verzoekt (zie Toelichting).
- Welke hoogte van het voorschot het meest geschikt is om aan burgers als optie te geven hangt van meerdere factoren af. De afwijking van het berekende voorschot moet groot genoeg zijn om daadwerkelijk voldoende 'buffer' te creëren zodat de maatregel effectief is in het voorkomen van (hoge) terugvorderingen, terwijl het percentage tegelijkertijd aantrekkelijk moet zijn voor burgers om er gebruik van te maken; niet iedere burger kan zomaar een significant bedrag missen.
- Er wordt een pilot voorbereid waarin werkelijk (een deel van) de toeslagenpopulatie de keuze tot een voorzichtig voorschot wordt geboden. Op basis van schattingen van experts zal een percentage worden bepaald waarvoor burgers kunnen kiezen (in het lab experiment 80%). Op basis van ervaringen met de pilot zal richting de toekomst meer geïnformeerd tot een percentage kunnen worden gekomen. Graag nemen we uw overwegingen en ideeën mee in de verdere ontwikkeling van de pilot.
- De maatregel concurreert voor capaciteit met andere maatregelen, zowel binnen het IV-portfolio als met betrekking tot de inzet van mensen uit de uitvoering. Ook komt bij nadere uitwerking nog complexiteit kijken. Er kunnen dus nog geen garanties worden geboden met betrekking tot realiseerbaarheid.

Toelichting

Het voorzichtig voorschot houdt in dat Dienst Toeslagen burgers de mogelijkheid biedt om ervoor te kiezen minder voorschot uitgekeerd te krijgen dan op basis van de meest actuele gegevens is berekend. Vanwege de jaarsystematiek van het toeslagenstelsel bestaat door (onverwachte) wijzigingen gedurende het jaar altijd enige mate van onzekerheid over de hoogte van het voorschot en ontstaan daardoor terugvorderingen. Ook het correct doorgeven van een jaarinkomen op basis van de huidige situatie blijkt vaak voor burgers lastig. Op dit moment hebben burgers in principe niet de mogelijkheid om het risico op een terugvordering mede te bepalen.

Terugvorderingen

Door inkomensstijgingen kunnen burgers boven de inkomensgrens komen, of verder in het afbouwtraject, waardoor terugvorderingen kunnen ontstaan als mensen hun inkomenswijziging niet tijdig en correct doorgeven. Voor veel/de meeste burgers komt deze terugvordering bovendien onverwacht. Een deel van de burgers maakt om terugvorderingen te voorkomen zelf al de afweging om het inkomen hoger in te schatten. Overigens gaat het voorschot schatten ook bij veel mensen goed, of ontstaan juist nabetalingen. Het aantal nabetalingen ligt ongeveer even hoog als het aantal terugvorderingen.

Burgers kunnen momenteel enkel indirect invloed uitoefenen op de hoogte van hun voorschot en het risico op een terugvordering, door bewust het inkomen of

andere parameters verkeerd (hoger) door te geven. In de praktijk wordt burgers vaak al aanbevolen om hun inkomen hoger in te schatten. Dit schuurt echter met de verplichting voor burgers om tijdig, correcte gegevens aan te leveren. Het voorschot langs deze route beïnvloeden vereist bovendien een vergevorderd begrip van de toeslagensystematiek. Toeslagen wil daarom een vaste optie inbouwen voor burgers die de kans op (hoge) terugvorderingen willen verkleinen.

?

Beperken terugvorderingen door lager voorschot

Door burgers ervoor te laten kiezen om een lager voorschot te ontvangen, kan de hoogte van een terugvordering worden beperkt of in zijn geheel worden voorkomen. In dit systeem kiest de burger zelf voor het ontvangen van een lager, voorzichtig voorschot. Dienst Toeslagen maakt niet voor de burger de keuze om een voorzichtig voorschot te ontvangen. De burger kan **zijn keuze** herzien en het lagere voorschot (terug) verhogen naar 100%. De verwachting is dat burgers hierdoor meer zekerheid zullen ervaren.

Naar verwachting zal deze beleidsoptie vooral ook een verbetering kunnen vormen voor specifieke groepen burgers, bijvoorbeeld die te maken hebben met wisselende inkomsten of die als gevolg van een terugvordering in het verleden huiverig zijn om toeslagen aan te vragen. Daarnaast staat in de SEO evaluatie Toeslagenstelsel dat 32% van de toeslaggerechtigden ook zonder toeslag maandelijks kan rondkomen. Voor deze burgers met een bovenmodaal inkomen die niet maandelijks afhankelijk zijn van hun toeslag kan deze optie ook aantrekkelijk zijn om de kans op terugvorderingen te verkleinen.

Vanuit gedragsperspectief biedt de expliciete keuze voor burgers om een beperkt voorschot uit te laten keren enkele mogelijke voordelen:

- Het bieden van een keuze verhoogt de regie en/of autonomie die door burgers wordt ervaren. Er zit een directe relatie tussen de ervaring van autonomie en het vertrouwen van burgers. Het bieden van een keuze aan burgers kan daarom bijdragen aan het doel met betrekking tot het herstel van vertrouwen in Toeslagen.
- Onderzoek wijst uit dat het actief maken van een keuze bijdraagt aan begrip en bewustwording. Dit kan mogelijk bijdragen aan het positief beïnvloeden van het gedrag van burgers om wijzigingen in hun persoonlijke situatie door te geven. In het lab experiment is hier echter geen bewijs voor gevonden.
- Een expliciete keuze betekent dat burgers direct controle kunnen uitoefenen op de hoogte van het voorschot en daarmee het risico van een (hoge) terugvordering. Dit raakt aan de fundamentele basisbehoeften van mensen: Zekerheid en Autonomie in de vorm van regie en controle; Erkenning: mensen zitten aan het stuur, dus voelen zich ook sneller erkend; Rechtvaardigheid: doordat mensen het geld toch krijgen als ze aan het einde blijken recht op meer te hebben, zullen ze het systeem meer gaan leren vertrouwen.
- Dit sluit aan bij de aanbevelingen van het rapport 'GRIP' van de WRR. *"Alleen wanneer burgers voldoende grip op het leven ervaren, kunnen zij omgaan met een zekere mate van onzekerheid."*

Lab experiment voorzichtig voorschot

Dienst Toeslagen heeft samen met het kenniscentrum voor psychologie en economisch gedrag en Dijksterhuis & van Baaren een digitale lab omgeving ontwikkeld waarin verbeterinitiatieven laagdrempelig kunnen worden getoetst. In dit lab is een voorzichtig voorschot van 80% getest. Participanten doorlopen een

gesimuleerde vereenvoudigde werkelijkheid waar het ontvangen van toeslagen onderdeel vanuit maakt. In dit experiment is een deel van de groep de optie geboden tot een voorzichtig voorschot van 80% en een ander deel niet. Eerste voorlopige resultaten laten een positief beeld zien. Participanten maakten binnen het experiment veelvuldig gebruik van de optie (~60%). Dit geeft een belangrijke indicatie dat met het voorzichtig voorschot inderdaad in een behoefte wordt voorzien en deze effectief kan zijn in het terugdringen van terugvorderingen in de werkelijke wereld. Op het gebied van begrip en het ervaren van de toeslagensystematiek is tussen de groepen geen verschil gevonden, zowel niet in positieve als negatieve zin.

In het experiment ontvingen burgers (alsnog) een terugvordering. Zij waren hier verbaasd over bij de keuze voor een voorzichtig voorschot, maar dit lijkt hun ervaring niet significant negatief te hebben beïnvloed. Op de vraag na het doorlopen van het experiment, of participanten in de werkelijke wereld ook gebruik zouden maken van een voorzichtig voorschot, antwoordde ook circa 60% met ja. Momenteel worden nog laatste analyses uitgevoerd op de data van het experiment, verwachting is dat het rapport binnen een maand wordt opgeleverd.

Maximaal afwijkingspercentage binnen huidig wettelijk kader

De Awir schrijft Dienst Toeslagen voor een toeslagvoorschot uit te keren tot het bedrag waarop deze vermoedelijk zal worden vastgesteld (art. 16 lid 1). Dit wetsartikel biedt (gedeeltelijk) ruimte om minder voorschot uit te keren dan op basis van de beschikbare inkomensgegevens wordt berekend. Immers, als een burger zelf aangeeft een risico op terugvorderingen te zien, is dat ook een gegeven dat bij het vaststellen van het vermoedelijke recht kan worden betrokken. De voorschotsystematiek op basis van jaargegevens geeft inherent onzekerheid over het te ontvangen voorschot, met name in het inkomensgegevens.

Cijfermatig is op basis van onderzoek door Dienst Toeslagen beargumenteerd dat een afwijking tot 70% (30% minder) van het toeslagvoorschot kan worden verantwoord. Dit is geconcludeerd op basis van een analyse van de relatieve hoogte van terugvorderingen. De kans op een bepaalde terugvordering tussen 0% en 30% is ongeveer even groot. Terugvorderingen hoger dan 30% van het voorschot komen minder voor². Op basis van een signaal van de burger dat deze een voorzichtig voorschot wil kan dus niet worden onderbouwd dat deze vermoedelijk een terugvordering van meer dan 30% te wachten zou staan.

Indicatie (Financiële) gevolgen voorzichtig voorschot

Een voorzichtig voorschot zal zowel effect hebben op het aantal terugvorderingen als nabetalingen. In beginsel zal het voorstel niet leiden tot andere toekenningen, het recht op toeslag wijzigt immers niet. De maatregel zal daardoor in principe ook geen gevolgen hebben voor de budgetten van toeslagdepartementen. Tegelijkertijd vindt een deel van de uitbetaling van de toeslag plaats op een later moment. Er wordt immers minder voorschot uitgekeerd, wat resulteert in een vermindering van het aantal terugvorderingen achteraf en een stijging van het aantal nabetalingen. Deze effecten zorgen voor een kasschuif. In jaar T zal minder toeslag worden uitgekeerd, waar dit in jaar T+1 en verder zal worden 'ingehaald'. Deze effecten zullen ter zijner tijd door de departementen in hun ramingen moeten worden verwerkt. Deze ramingen zullen onzeker zijn. Ondanks de

² Met uitzondering van terugvorderingen waarbij het volledige voorschotbedrag moet worden terugbetaald (100%).

resultaten uit het toeslagen lab, is niet goed te voorspellen hoeveel mensen, en welke mensen daadwerkelijk van de mogelijkheid gebruik zullen maken. Dit zal uit de pilot moeten blijken.

Om de potentiële gevolgen van een voorschot van 80 procent in kaart te brengen is een simulatie uitgevoerd over Toeslagjaar 2023. Deze simulatie is gedaan bij de burgers boven het niveau van het wettelijk minimumloon, die vooral te maken hebben met inkomensgevoeligheid. Daarbij ontstaat het onderstaande beeld onder de aanname dat 10% van de burgers boven WML *aselect* kiest voor een voorzichtig voorschot van 80%. In werkelijkheid is te verwachten dat overwegend meer mensen gebruik zullen maken van de optie die daadwerkelijk meer risico op terugvorderingen lopen, waarmee het beeld opschuift naar het voorkomen van terugvorderingen en in mindere mate het creëren van nabetalen.

<i>Reductie terugvorderingen bij groep >WML die kiest voor instelbaar voorschot</i>	
Kinderopvangtoeslag	-80%
Huurtoeslag	-50%
Zorgtoeslag	-50%
Kindgebonden budget	-50%

Risico's

Een akkoord op de uitwerking van een pilot biedt helaas nog geen garantie op realisatie op de korte termijn. Er zijn grofweg nog twee belangrijke risico's geïdentificeerd:

- Allereerst zien we verschillende dienstverlenende maatregelen die met elkaar concurreren om capaciteit. Dit zit hem niet enkel op capaciteit in het IV-portfolio, maar bijvoorbeeld vooral ook op de mensen die betrokken moeten zijn bij nadere uitwerking van de maatregelen.
- Ten tweede voorzien we nog een belangrijke mate van complexiteit in de nadere uitwerking. Er zijn veel verschillende wijzen om het voorzichtig voorschot aan te vliegen en in de processen in te richten. Belangrijk vraagstuk is bijvoorbeeld hoe om wordt gegaan met mutaties (door de burger). Heft dit het voorzichtig voorschot op of wordt hieraan vastgehouden met direct een terugvordering tot gevolg?

De verdere uitwerking is een samenspel tussen wenselijkheid en realiseerbaarheid waarvan de uitkomst op voorhand niet volledig te voorspellen is. U wordt nader geïnformeerd over de verdere uitwerking.

Doorkijk na pilot

Het voorliggende voorstel van een keuze voor een voorzichtig voorschot kan binnen het huidige wettelijke kader gerealiseerd worden. Mede afhankelijk van de resultaten van een pilot kan een uitbreiding van het voorstel worden onderzocht, waarbij bijvoorbeeld kan worden gekozen helemaal geen voorschot te ontvangen, maar enkel een nabetaling en er geen risico op een terugvordering bestaat. Voor een dergelijke uitbreiding zou een wetswijziging noodzakelijk zijn.

Communicatie

In de prioriteitenbrief verwijst u (opnieuw) naar de verkenning van het voorzichtig voorschot.

Politiek/bestuurlijke context

In december is een Kamerbrief verstuurd met verbetervoorstellen voor het terugdringen van terugvorderingen. Uitwerking van het voorzichtig voorschot was daar onderdeel van.

De WRR heeft het rapport GRIP uitgebracht. Daar wordt om meer directe controle gevraagd voor burgers. In de begeleidende brochure is een directe verwijzing naar een vorm van het voorzichtig voorschot opgenomen:

"Een mogelijkheid is wellicht om hen zélf te laten bepalen welk deel van hun toeslag ze meteen als voorschot uitgekeerd willen krijgen en welk deel pas achteraf, nadat het definitieve inkomen is vastgesteld."

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

11-u'25
aanpassen

TER BESLISSING

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Herstel en Toeslagen

DG Toeslagen
Bureau DG

10/4

Persoonsgegevens

nota

Damage 2025-013: Wijzigingen huurprijs niet verwerkt:
Resultaten analyse en herstel

Datum

10 april 2025

Notanummer

2025-0000102500

Bijlagen

1. DGT 83988 Damage
2025 - 013

Aanleiding

In maart 2025 is damage 2025-013 'huurtoeslag - wijzigingen huurprijs niet verwerkt' gemeld. Op 20 maart bent u middels een nota (zie bijlage: 1) geïnformeerd over deze damage. De analyse naar de omvang en impact van deze damage is complex en arbeidsintensief. In de nota van 20 maart is daarom aangegeven dat u op korte termijn nader wordt geïnformeerd. Deze nota beschrijft de resultaten van de uitgevoerde analyse alsmede het herstel van deze damage.

Graag bespreken wij deze nota vrijdag met u in het PO met P-gv. omdat er op zeer korte termijn een beslissing nodig is om e.e.a. nog te realiseren in de voorlopige toekenningen.

1 ✓

Beslispunten

Gaat u akkoord met:

- Het *corrigeren* van de huurprijzen voor circa 7.900 woonobjecten voor de toeslagjaren 2024 en 2025. De voorlopige toekenningen voor 7.250 burgers zullen, door het corrigeren van de huurprijs, worden herzien. Burgers ontvangen in april en/of mei 2025 een herziene beschikking en een nabetaling, terugvordering of aanpassing van het jaarrecht (2025).
- Het *niet corrigeren* van de huurprijzen van de woonobjecten voor de toeslagjaren 2023 en eerder. Er zijn geen volledige en betrouwbare gegevens (bestanden) over oudere jaren beschikbaar. Zelfs al zou Toeslagen op redelijke termijn (kunnen) beschikken over de correcte huurprijsgegevens over oudere jaren - dan nog zouden deze vanuit uitvoeringsperspectief niet (massaal) verwerkbaar zijn met terugwerkende kracht.

} akkoord

} aanpassen

Kernpunten

- Medio februari 2025 is naar voren gekomen dat huurprijswijzigingen van bepaalde woonobjecten (*woningtype 3, aangewezen onzelfstandige woonruimte*) - soms al meerdere jaren - niet zijn verwerkt in het toeslagensysteem (TVS). Het probleem speelt (waarschijnlijk) al sinds de start van het toeslagensysteem (TVS) in 2012.
- Er is een analyse uitgevoerd naar de omvang en impact van deze damage voor 2024 en 2025 (VT-jaren). Het bleek niet mogelijk om een volledige en betrouwbare analyse uit te voeren over de jaren 2023 en eerder (DT-jaren)
- Voor circa 7.900 woonobjecten geldt dat de huurprijs sinds 2024 niet is aangepast. Het gaat voornamelijk om studentenwoningen (bijna 80% van de populatie). Voor 6.000 van deze woonobjecten is ook sprake van een lopende toeslag. Het gaat hierbij om 7.250 burgers en 12.100 beschikkingen, die mogelijk foutief zijn vastgesteld.

- Artikel 16, vijfde en zesde lid, van de Awir stelt dat toeslagen die nog niet definitief zijn vastgesteld (d.w.z. de VT-jaren 2024 en 2025) moeten worden gecorrigeerd. De huurprijzen van 7.900 woonobjecten zullen daarom worden gecorrigeerd. Burgers ontvangen in april en\ of mei een herziene voorlopige toekenning en een nabetaling, terugvordering of aanpassing het maandbedrag (toeslagjaar 2025).
- In artikel 21a van de Awir is bepaald dat Toeslagen in bepaalde gevallen een definitieve toekenning in het voordeel van belanghebbende moet herzien. Het herzien van reeds vastgestelde beschikkingen over de jaren 2020-2023 (DT-jaren) is vanuit is vanuit uitvoeringsperspectief echter niet mogelijk. Dit komt omdat we over deze jaren geen volledige en betrouwbare gegevens over de huurprijs hebben. Zelfs indien deze gegevens wel beschikbaar zouden zijn dan is het nog niet mogelijk deze voor de DT-jaren met terugwerkende kracht, op correcte wijze te verwerken.

Toelichting

De damage (op hoofdlijnen)

- Medio februari 2025 is naar voren gekomen dat huurprijswijzigingen van bepaalde woonobjecten (*woningtype 3, aangewezen onzelfstandige woonruimte*) – soms al meerdere jaren – niet zijn verwerkt in het toeslagensysteem (TVS).
- Wijzigingen van de huurprijs zijn wel doorgegeven door de verhuurder maar als woningtype 2 (*onzelfstandig, geen recht huurtoeslag*). Dit komt doordat de software van de verhuurder – zo blijkt nu – geen woningtype 3 ondersteunt. Huurprijsmutaties voor woningtype 2 woonobjecten worden echter niet verwerkt in TVS omdat er geen recht is op huurtoeslag.

Analyse en de populatie

- Er is een analyse uitgevoerd voor de jaren 2024 en 2025 (VT-fase). Hierbij zijn 42.000 woningtype 3 huurobjecten vergeleken met de aangeleverde mutatiebestanden van de verhuurders.
- Het was niet mogelijk een gedegen analyse uit te voeren voor de jaren 2023 en eerder (DT-jaren). Voor deze jaren geldt dat er geen volledige en betrouwbare gegevens over de huurprijs beschikbaar zijn.
- Er zijn circa 7.900 woonobjecten (woningtype 3) onderkend waarbij de huurprijs sinds 2024 niet is aangepast. Het gaat hierbij om 40 verhuurders en 6 software leveranciers. Het betreft vooral studentenwoningen (circa 80%).
- Voor circa 6.000 woonobjecten geldt dat er ook daadwerkelijk een lopende huurtoeslag was in 2024 en 2025. In het totaal gaat het om circa 7.250 burgers en 12.100 beschikkingen.

Gevolgen

- Het gevolg is dat - over het algemeen - huurtoeslag is toegekend op basis van een te lage huurprijs en burgers dus te weinig huurtoeslag hebben ontvangen over 1 of meerdere toeslagjaren.
- Hierbij dient te worden opgemerkt dat het niet zo is dat de huurtoeslag altijd te laag is vastgesteld:
 - burgers hebben namelijk zelf ook de mogelijkheid om de huurprijs aan te passen in het toeslagenportaal (een deel heeft dat ook gedaan).
 - daarnaast zijn er ook huurwoningen waarbij de huurprijs is verlaagd.
 - Tevens is het mogelijk dat er geen recht op huurtoeslag was\ is omdat de werkelijke huurprijs boven de grens voor de huurtoeslag ligt. Correctie van de huurprijs kan dus weldegelijk ook leiden tot (hoge) terugvorderingen of verlaging van het jaarrecht.
- Het is niet mogelijk om vooraf (zonder feitelijk te herstellen) de financiële impact voor de betrokken burgers te bepalen. Wel is er een test (herstel)run uitgevoerd voor 1 specifieke verhuurder. Hieruit is naar voren gekomen dat:

- o in 75% van de gevallen correctie van de huurprijs zal leiden tot hogere huurtoeslag.
 - o in 20 % van de gevallen er geen effect is op de hoogte van de huurtoeslag. Belangrijkste reden hiervoor is dat de huurprijs door de burger al eerder is aanpast.
 - o In 5 % van de gevallen correctie zal leiden tot verlaging van het jaarrecht, een terugvordering of het stopzetten van de huurtoeslag van wege het overschrijden van de huurgrens.
- Over de daadwerkelijke (financiële) impact zal u na afronding van het herstel worden geïnformeerd.

Oorzaak

- Verhuurders maken gebruik van software (van derden) om mutaties door te geven aan Toeslagen. Bij 6 softwareleveranciers is nu gebleken dat het niet mogelijk is om woningtype 3 door te geven. Deze worden door de software als woningtype 2 'gelabeld' en als zodanig doorgegeven. Toeslagen verwerkt deze mutaties vervolgens niet - omdat er bij woningtype 2 geen recht is op huurtoeslag.
- Opgemerkt dient te worden dat er de afgelopen jaren nauwelijks signalen zijn geweest van burgers die contact hebben opgenomen omdat de huurprijs niet klopte. Dat wil niet zeggen dat burgers hierover niet hebben gebeld maar het is in ieder geval niet onderkend als onderdeel van een groter issue. Burgers en informanten van de Belastingtelefoon hebben namelijk ook zelf de mogelijkheid om de huurprijs aan te passen in het toeslagenportaal (een deel heeft dat ook gedaan).

Herstel

Toeslagjaren 2024 en 2025 (VT- fase)

- Gelet op artikel 16, vijfde en zesde lid, van de Awir heeft Dienst Toeslagen het recht om het recht in de VT fase te corrigeren. Immers het ontvangen van een voorschot wil nog niet zeggen er ook daadwerkelijk recht bestaat op de toeslag. Of op net zoveel toeslag. Dit wordt namelijk pas vastgesteld met de definitieve toekenning. Een burger mag bij het begrip 'voorschot' ook verwachten dat dit nog niet dezelfde mate van zekerheid geeft als een definitieve toekenning. In artikel 16, eerste lid, van de Awir, is dan ook bepaald dat Dienst Toeslagen een voorschot moet verlenen dat zo dicht mogelijk bij de definitieve toekenning ligt
- De toeslagjaren 2025 en 2024 (lopende toeslagjaren – VT-fase) zullen derhalve worden gecorrigeerd voor de gehele damage-populatie. Huurprijswijzigingen zullen alsnog worden verwerkt. Burgers ontvangen in april en/of mei 2025 een herziene beschikking en een nabetaling, terugvordering of aanpassing van het jaarrecht (2025).

Toeslagjaren 2023 en eerder (DT- fase)

- In artikel 21 van de Awir is bepaald dat Toeslagen een definitieve toekenning in het nadeel van belanghebbende kan herzien als er sprake is van feiten of omstandigheden waar wij redelijkerwijs niet van op de hoogte konden zijn of als de burger wist of behoorde te weten dat er sprake was van een te hoge toekenning. Omdat artikel 21 een 'kan-bepaling' is, is hier sprake van een bevoegdheid, geen verplichting. Indien Toeslagen gebruik wil maken van deze bevoegdheid dan dient een individuele belangenafweging te worden gemaakt.
- In artikel 21a van de Awir is bepaald dat Toeslagen in bepaalde gevallen een definitieve toekenning in het voordeel van belanghebbende moet herzien. In artikel 5a van de Uitvoeringsregeling Toeslagen is vervolgens bepaald dat deze herziening in het voordeel moet als ons is gebleken dat de toeslag op een te laag bedrag is vastgesteld. Hierbij geldt een maximale terugwerkende kracht van 5 jaar.

- Correctie van huurprijzen voor de DT jaren binnen de herzieningstermijn (2020-2023) is voor deze damage echter niet mogelijk – om de volgende redenen:
 1. Beschikbaarheid gegevens:
 - er zijn geen volledige en betrouwbare gegevens (bestanden) over oudere jaren beschikbaar binnen Toeslagen om correcties te kunnen doorvoeren. Voor 2024 en 2025 is dat wel het geval.
 - voor het aanleveren van deze gegevens is Toeslagen afhankelijk van de verhuurders. Het gaat om meer 1.000 bestanden van circa 40 verhuurders over de jaren 2020 – 2023 die, in dit geval, actief moeten worden uitgevraagd bij de verhuurders. De verwachting is dat niet alle verhuurders de benodigde gegevens alsnog kunnen aanleveren. Daarnaast is Dienst Toeslagen niet wettelijk verplicht om deze gegevens alsnog actief uit te vragen.
 2. Verwerking van huurprijsgegevens:

Zelfs al zou Toeslagen op redelijke termijn (kunnen) beschikken over de correcte huurprijsgegevens over de jaren 2020-2023 - dan nog zouden deze vanuit uitvoeringsperspectief niet (massaal) verwerkbaar zijn met terugwerkende kracht om de volgende redenen:

 - De volgorde van verwerking speelt een belangrijke rol bij de uitvoering van het herstel over de jaren 2020-2023. Het is niet realistisch om dit binnen een redelijke termijn (en zonder fouten) uit te kunnen voeren.
 - Correctie van de huurprijs vindt plaats op objectniveau (en niet op burgerniveau). Dit maakt controles over meerdere (oudere) jaren complex en arbeidsintensief.
 - Huurprijsaanpassingen bij DT-jaren leiden niet automatisch tot een herziene DT-beschikking in TVS. Huurprijsmutaties zijn namelijk geen grondslag voor het herzien van een reeds afgegeven beschikking. Hiervoor moeten handmatige processen worden ingericht.
 - Daarnaast kunnen er geen terugvorderingen opgelegd worden in de DT fase. Vooraf (zonder feitelijk herstel) is niet vast te stellen welke objecten hersteld dienen te worden zonder ongewenste terugvorderingen te triggeren.
- Wel is het mogelijk om – ambtshalve - op individueel verzoek van de burger de huurtoeslag over de DT-jaren 2020-2023 (in het voordeel) te herzien. De burger dient dan zelf gegevens over de huurprijs aan Toeslagen aan te leveren. Deze gegevens zullen dan handmatig moeten worden beoordeeld, gecorrigeerd en beschikt. Deze handmatige correctie zal enkele uren per verzoek aan behandelcapaciteit in beslag nemen.

Communicatie

- Er is al contact met de (enkele) verhuurders en software leveranciers. Software leveranciers worden verzocht de software op korte termijn aan te passen.
- Om ervoor te zorgen dat Toeslagen huurprijswijzigingen de komende periode correct kan verwerken is een tijdelijke 'work-around' ingericht. Deze zal actief blijven totdat alle softwareleveranciers aanpassingen hebben doorgevoerd.
- Er is reeds contact met enkele verhuurders. Overige verhuurders worden de komende weken nader geïnformeerd over deze verstoring zodat zij huurders, die zich melden te woord kunnen staan.
- De belastingtelefoon is op de hoogte van de deze damage en kan burgers die zich melden te woord staan over deze damage.

Politiek/bestuurlijke context

Het voornemen is om de Tweede Kamer te informeren over deze damage door deze damage op te nemen in de stand van zakenbrief.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

bespreken
13-4-25

15/4
10.15 - 10.45 uur
Kamer stas

1/4

TER BESLISSING

Aan
de staatssecretaris van Financiën – Herstel en Toeslagen

DG Toeslagen
Strategie, Recht & Beleid

Persoonsgegevens

Datum
10 april 2025

Notanummer
2025-0000102293

Bijlagen
1. Wettelijke grondslag

nota

Attenderingsactie zorgtoeslag 2025

Aanleiding

U heeft een nota (DGT 85366) van 25 maart jongstleden over de attenderingsactie zorgtoeslag ontvangen. De inhoud van die nota behoeft verdere aanvulling en nadere duiding, die u hierbij ontvangt.

In juni 2024¹ is de Tweede Kamer geïnformeerd over de attenderingsactie op zorgtoeslag. Gelet op het maatschappelijk belang en de effectiviteit van deze actie is de pilot zoals uitgevoerd in 2023 in 2024 uitgebreid, waarbij is toegezegd te onderzoeken in hoeverre de bestaande wettelijke kaders voldoende expliciet zijn voor deze actie. Deze nota verschaft preciezer inzicht in de juridische interpretatie van de wettelijke grondslag voor het attenderen van burgers, de verschillende (juridische) afwegingen die daarbij gemaakt kunnen worden en vraagt uw akkoord op het vervolgproces.

Beslispunten

- Gaat u akkoord met het verder uitwerken van een attenderingsactie zorgtoeslag en de mogelijke uitvoering daarvan rekening houdend met de interpretatie van de huidige juridische grondslag?

Kernpunten

- Er zijn veel mensen die recht hebben op toeslagen, maar bewust of onbewust hier geen gebruik van maken. ✓
- Een attenderingsactie zorgtoeslag is een middel om een groep burgers per brief actief te attenderen op het mogelijke recht op zorgtoeslag zodat zij inkomensondersteuning ontvangen waar zij recht op hebben. ✓
- Het doel van de attenderingsactie is om ervoor te zorgen dat burgers niet hun rechten mislopen en Dienst Toeslagen hun recht op bestaanszekerheid borgt. ✓
- In de afgelopen jaren heeft Dienst Toeslagen ~~geëxperimenteerd~~ ^{dit onderzoek} door middel van pilots, waarbij gericht attenderingsbrieven om het aanvragen van zorgtoeslag te bevorderen zijn ingezet.
- Gezien het maatschappelijk belang, de effectiviteit van de attenderingsactie om niet-gebruik tegen te gaan en de positieve reacties vanuit burgers op deze pilot, bestaat de uitdrukkelijke wens om de acties te bestendigen door de actie uit te breiden en jaarlijks te herhalen. Echter,

In de
vorm
vorig jaar
akkoord
15-4-25

¹ Kamerstukken II 2023/24, 31066, nr. 1395.

de overgang van pilotfase naar structurele inbedding en de ambitie op te schalen vergt een (nieuwe) weging van de ruimte die de verschillende wetsartikelen - en de toelichting daarop - op basis waarvan de grondslag voor de actie was gebaseerd. Hier bestaan verschillende interpretaties.

- Voor de bestendiging van de attenderingsactie is nadere juridische verankering wenselijk. Dit heeft u reeds aangekondigd in uw beleidsprioriteitenbrief.

Toelichting

- De attenderingsactie zorgtoeslag is in lijn met het standpunt van het kabinet om de bestaanszekerheid te vergroten, zeker voor mensen in een kwetsbare financiële situatie. ✓
- Sinds 2021 is in pilotvorm geattendeerd. In 2024 is de schaal van de attenderingsactie verder uitgebreid en zijn er 150.000 mensen met een mogelijk recht op zorgtoeslag over 2023 aangeschreven. Van deze groep hebben circa 56.000 personen (37%) zorgtoeslag over 2023 aangevraagd en zij hebben inmiddels circa € 80 mln. aan zorgtoeslag uitgekeerd gekregen. De actie heeft ook geleid tot een hogere aanvraag en toekenning van andere toeslagen.
- De Kamer is in juni 2024² over de attenderingsactie geïnformeerd en er is toegezegd te onderzoeken in hoeverre de bestaande wettelijke kaders voldoende expliciet zijn voor deze actie.

Grondslag attendering zorgtoeslag 2025

- Er is een wettelijke grondslag voor een vorm van attenderen op zorgtoeslag.
- Met betrekking tot de totstandkoming van de juiste selectie voor deze attenderingsactie is er een discussie gaande over de reikwijdte van de juridische grondslag voor de verwerking van de juiste gegevens.

AWR als basis idea

? bespreken.

Attendering zorgtoeslag 2025

- Om niet op voorgaand wetsvoorstel te hoeven wachten, kunnen wij een attenderingsactie verder uitwerken en (indien mogelijk) uitvoeren met dezelfde insteek als de attenderingsactie in voorgaande jaren. Dat wil zeggen dat bepaalde burgers worden geselecteerd en aangeschreven welke, naar alle waarschijnlijkheid, recht hebben op zorgtoeslag over 2024 maar nog geen (andere) toeslag hebben aangevraagd.
- Als niet kan worden besloten tot het uitvoeren van de actie zal worden volstaan met de overige acties, binnen het vier sporen beleid, om het niet gebruik van zorgtoeslag terug te dringen. Dit behelst onder meer een toolkit Zorgtoeslag bestaande uit communicatie-materiaal voor zorgverzekeraars en berichtgeving via mobiel bankieren app.
- Ook zal alternatieve PR worden gegenereerd, in verband met het ontbreken van de PR door de actie. Deze acties zijn aanvullend bedoeld op de attenderingsactie en zullen zonder de uitvoering attenderingsactie minder effect sorteren.
- Bij de attenderingsactie is (het oordeel over) de mate waarin dit volledig binnen de huidige wettelijke grondslagen past afhankelijk van de op basis van de analyse te trekken conclusie en van de wijze van selectie en de

² Kamerstukken II 2023/24, 31066, nr. 1395.

omvang van deze groep. Naarmate de selectie breder wordt, kan de grondslag kwetsbaarder worden.

- Om de juiste doelgroep voor deze attenderingsactie te selecteren dient er een gerichte uitvraag plaats te vinden waarbij de Belastingdienst zal worden gevraagd of zij, op grond van een aantal parameters aangeleverd door Dienst Toeslagen, een gerichte selectie kunnen maken van de aan te schrijven burgers welke naar alle waarschijnlijkheid recht hebben op zorgtoeslag over 2024. Dit om er voor te zorgen dat buiten kijf staat dat de verwerking van persoonsgegevens binnen de reikwijdte van AVG plaatsvindt.
- Het uitvoeren van een attenderingsactie vergt een zorgvuldig voorbereidingsproces, welk proces eind mei gefinaliseerd dient te zijn om mensen dit jaar nog tijdig te attenderen op hun mogelijke recht (deadline september 2025). Tevens vraagt de voorbereiding en uitvoering van een attenderingsactie onder andere capaciteit van verschillende directies en afdelingen. De impact van de uitvoering zal gewogen moeten worden met andere acties en de inzet van capaciteit van Dienst Toeslagen.
- Ook deze inzet en capaciteit voor deze alternatieven dient gewogen te moeten worden met andere acties en de inzet van capaciteit van Dienst Toeslagen.

op ministerie
niveau?

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

- *In de kamerbrief van 11 juni 2024 is de attenderingsactie zorgtoeslag over 2023 aangekondigd.*
- *Tevens wordt in deze kamerbrief het verdiepende onderzoek naar de juridische kaders aangekondigd.*
- *In de kamerbrief van 20 december 2024 zijn de resultaten van de attenderingsactie zorgtoeslag over 2023 met de kamer gedeeld: "Van deze groep hebben circa 56.000 (37%) zorgtoeslag over 2023 aangevraagd en zij hebben inmiddels circa € 80 mln. aan zorgtoeslag uitgekeerd gekregen."*

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane
de staatssecretaris van Financiën – Herstel en Toeslagen

Belastingdienst &
Directoraat-Generaal
Toeslagen
Centrale Administratieve
Processen

nota

Experiment Vroegsignalering van Schulden
Gegevensdeling met gemeenten (WGS) - Aanpassingen
naar aanleiding van de reactie Autoriteit
Persoonsgegevens

Persoonsgegevens

Aanleiding

Op 20 februari jl. bent u geïnformeerd over het advies van de Autoriteit Persoonsgegevens inzake het experiment Vroegsignalering WGS van Belastingdienst, Dienst Toeslagen en tien gemeenten. In deze nota wordt u geïnformeerd over de aanpassingen in het experiment Vroegsignalering van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) naar aanleiding van het voorgenoemde advies van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP).

Datum

22 april 2025

Notanummer

2025-0000116455

Bijlagen

1. AP advies

Kernpunten

- Op 17 mei 2024 hebben Dienst Toeslagen, de Belastingdienst en een aantal gemeenten SZW verzocht om een grondslag te creëren voor het experiment vroegsignalering van betalingsproblemen¹. Op basis van de aanvraag heeft SZW de verzochte ministeriële regeling opgesteld.
- Dit experiment betreft het delen van informatie (onder voorwaarden) door de Belastingdienst en de Dienst Toeslagen met de aangesloten gemeenten over betalingsachterstanden van burgers op basis van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Het doel van het experiment is om burgers met (dreigende) problematische schulden te bereiken die eerder niet in beeld waren bij de gemeente. Op die manier wordt vroegtijdig een hulpaanbod gedaan om problematische schulden te voorkomen.
- In het kader van de wetsconsultatie van de ministeriële regeling (MR) heeft de AP op 6 februari 2025 advies uitgebracht. De AP heeft bezwaar tegen het experiment in de vorm waarin dit is voorgelegd. De belangrijkste kanttekeningen van de AP betreffen de proportionaliteit. De AP geeft daarbij aan dat een nadere onderbouwing in de toelichting op de voorgestelde regeling en het verhogen van drempelbedragen dit risico kan verhelpen.
- Om aan het advies van de AP tegemoet te komen zijn enkele uitgangspunten van het experiment aangepast. De aanpassingen zijn in nauwe afstemming met de tien betrokken gemeenten en SZW tot stand gekomen. In deze nota staan de inhoudelijke aanpassingen toegelicht:
 1. Nadere uitleg over het uitvoeringsproces van het experiment;
 2. Extra stap in het uitvoeringsproces;
 3. Onderbouwing van de toegevoegde waarde van belasting- en toeslagschulden als signaal voor vroegsignalering;

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2024/10/11/kabinet-komt-met-pakket-voor-aanpak-problematische-schulden>

- 4. Verhoging drempelbedrag inclusief verbetering onderbouwing;
- 5. Vermindering van het aantal (belasting)middelen waarover signalen worden verstrekt.
- SZW stelt - in nauwe afstemming met de deelnemende partijen - de aangepaste tekst van de MR op, gebaseerd op de afgesproken aanpassingen. Deze wordt in mei gepubliceerd.
- De planning is om het experiment op 1 juni 2025 te starten voor de duur van twee jaren.

Toelichting

- De zorg van de AP met betrekking tot het proportionaliteitsbeginsel betreft het risico dat er in het experiment mogelijk van te veel burgers, die geen beginnende geldzorgen hebben, gegevens gedeeld worden.
De AP schrijft daarnaast dat de onderbouwing voor dit experiment onvoldoende rekenschap geeft van het feit dat met de meest voorkomende belastingen en toeslagen bij burgers, er een groot aantal ongerichte signalen kan worden afgegeven. Veel burgers hebben immers te maken met belastingen. Naast een onderbouwing van de evenredigheid van de voorgestelde wijziging, zou een onderbouwde wijziging van de hoogte van de drempelbedragen dit probleem kunnen verhelpen, aldus de AP.

gaat om
mitigerende
maatregelen

1. *Nadere uitleg over het uitvoeringsproces van het experiment* besproken ?
 - In de toelichting op de regeling, die door SZW wordt gepubliceerd bij de MR, wordt nadere uitleg gegeven over het proces voorafgaande aan de gegevenslevering. Gegevens worden pas gedeeld met gemeenten na diverse stappen en deze uitleg was te beknopt beschreven in de toelichting bij de concept MR.
 - De burger krijgt eerst een informatieve brief van de Belastingdienst of Dienst Toeslagen waarin hij 'hulp na aanmaning' krijgt aangeboden en uitleg over het proces dat we gegevens gaan delen met gemeenten. Twee tot vier weken na ontvangst van de brief vindt vanuit de Belastingdienst/Dienst Toeslagen een belactie plaats gericht op het helpen van de burger (drie telefonische contactpogingen) vanwege de openstaande vordering.
 - Via een antwoordformulier bij de voornoemde brief en eventueel via het telefonische contact kan de burger laten weten dat hij niet wil dat zijn gegevens worden gedeeld.
 - Na de aanmaning heeft de burger in dit experiment dus ongeveer zes weken waarin hij zijn schuld kan betalen, een betalingsregeling kan aanvragen of in reactie op de brief aan kan geven dat hij geen hulp wenst. Als de vordering wordt betaald of de burger aangeeft dat zijn gegevens niet gedeeld mogen worden, dan zal de informatie van de burger niet gedeeld worden met de gemeente en wordt onnodige gegevensdeling voorkomen.
 - Deze inrichting is in lijn met de 'Handreiking Wet gemeentelijke schuldhulpverlening, aandachtspunten volgens de AP' en hiermee wordt al deels tegemoetgekomen aan de zorgen van de AP met betrekking tot de proportionaliteit van de gegevensverwerking.
2. *Extra stap in het uitvoeringsproces bij gemeenten*
 - In het proces is nog een extra stap ingebouwd om tegemoet te komen aan het advies van de AP. Concreet betekent deze stap dat gemeenten eerst tweemaal telefonisch contact met de burger proberen te krijgen.

- Naast het feit dat telefonisch contact minder impact heeft op de burger dan een huisbezoek, geeft het telefonisch moment de burger de gelegenheid om de vordering alsnog te voldoen of om bij lichte problemen in samenwerking met de gemeente te komen tot een zogenaamde quickfix.
 - Met deze toevoeging in het proces voorkomen we dat burgers die wel kunnen betalen onnodig een huisbezoek krijgen van de gemeente. Dit proces is aanvullend op het reguliere invorderingsproces en het onder 1 beschreven uitvoeringsproces van de Belastingdienst en Dienst Toeslagen.
3. *Onderbouwing toegevoegde waarde van belastingen en toeslagen als signaal voor vroegsignalering*
- Een nadere onderbouwing van de toegevoegde waarde wordt opgenomen in de toelichting bij de regeling. De onderbouwing kan als volgt worden samengevat:
 - (Terug)vorderingen van Belastingdienst en Dienst Toeslagen hebben directe impact op huishoudens en zijn daarom relevant in aanvulling op de signalen die de gemeente reeds ontvangt.
 - Toeslagen zijn bedoeld om vitale voorzieningen voor huishoudens betaalbaar te maken. Als deze gelden moeten worden (terug)betaald kan dit grote financiële gevolgen hebben. Naast geldstress kan dit gevolgen hebben op andere levensdomeinen zoals werk, gezin en gezondheid.
 - Uit ervaringen van onder andere de gemeente Amsterdam blijkt dat een groot deel van de vragen van burgers aan Sociaal Raadslieden gaan over de Belastingdienst en Dienst Toeslagen. Zij ervaren het systeem als ingewikkeld.
 - Op verzoek van gemeenten en de VNG is een aantal belastingmiddelen opgenomen in het experiment om kleine ondernemers en zzp'ers (ondernemers natuurlijke personen) met (dreigende) problematische schulden in beeld te krijgen. Het is voor gemeenten lastig om deze groep te bereiken. De NVVK ziet ook dat ondernemers achterblijven in het bereiken van gemeenten.
 - De Belastingdienst en Dienst Toeslagen zijn de meest voorkomende schuldeisers bij burgers die in de schuldhulpverlening komen. Het experiment zal helpen om inzicht te krijgen of signalen van de Belastingdienst en Dienst Toeslagen daadwerkelijk toegevoegde waarde bieden voor vroegsignalering.
4. *Verhoging drempelbedragen inclusief verbetering onderbouwing:*
- In het experiment wordt gebruik gemaakt van drempelbedragen en de AP heeft geadviseerd om deze bedragen te verhogen.
 - Of een vordering problematisch is, is afhankelijk van de financiële context van de burger. Daarnaast kan een levensgebeurtenis van invloed zijn op het doenvermogen van de burger.
 - Ook ervaringscijfers van gemeenten met andere signalen, zoals huur en energie geven geen onderbouwing welk drempelbedrag effectief is. Uit ervaringen van gemeenten is wel te concluderen dat het percentage van de burgers dat hulp accepteert, toeneemt naarmate het bedrag van het signaal hoger is en als er meer urgentie wordt ervaren door de burger.
 - We volgen het AP-advies op om de drempelbedragen te verhogen en beter te onderbouwen. Voor toeslagen was het drempelbedrag € 250. Voor de overige belastingen was het drempelbedrag € 500.
 - De onderbouwing van de verhoogde drempelbedragen wordt nu afgeleid van de uitgangspunten van standaardbetalingsregeling.

- De standaard betalingsregeling van Dienst Toeslagen duurt 24 maanden met een minimale aflossing van € 20 per maand per terugvordering. Dit betekent een bedrag van € 480, afgerond € 500. Voor toeslagen hanteren we daarom het drempelbedrag van € 500.
- Voor de Belastingdienst geldt in de regel een betalingsregeling van maximaal 12 maanden zonder minimumbedrag zoals bij toeslagen. Gemeenten spreken vaak over een aflosbedrag van € 50 per maand als maximum voor iemand met financiële problemen. Iemand in de bijstand kan maximaal € 50 per maand aflossen.
- Een periode van 12 maanden met een aflosbedrag van € 50 per maand betekent € 600. Dit bedrag zal daarom als drempelbedrag gehanteerd worden voor de belastingen.

beslagvrije
voet?

bestaans
minimum?

5. Verlaging aantal middelen

- Er zijn in eerste instantie negen middelen geselecteerd voor dit experiment.
- Naar aanleiding van het advies van de AP zijn de motorrijtuigenbelasting (MRB) en de zorgverzekeringswet (Zvw) vervallen.
- De MRB is een veelvoorkomende belasting en betalingsproblemen hiermee zijn een goede indicator voor (dreigende) problematische schulden. De huidige achterstanden van de MRB vallen echter grotendeels weg vanwege de nieuwe, hogere, drempelbedragen². Ook vindt bij het invorderingsproces van de MRB een aantal wijzigingen plaats. Op basis van voorgaande argumenten is besloten om dit belastingmiddel niet mee te nemen in het experiment.
- De doelgroep Zvw overlapt gedeeltelijk met de doelgroep van de inkomensheffingen. Om die reden laten we de premie Zvw vervallen.
- Verminderen van het aantal middelen geeft meer focus op de overgebleven middelen en beperkt de doelgroep.
- Er is geen gevolg voor het aantal signalen dat in het experiment wordt meegenomen. Per gemeente is een quotum afgesproken en er zijn gemiddeld meer signalen beschikbaar dan gemeenten kunnen uitvoeren binnen het experiment.

Algemeen

- Door middel van (tussen)evaluaties zal gemonitord worden hoeveel nieuwe burgers met (dreigende) problematische schulden in beeld gebracht worden met het experiment.
- De deelnemende gemeenten, Belastingdienst en Dienst Toeslagen benadrukken dat regels voor het uitwisselen van persoonsgegevens in dit experiment goed zijn afgebakend. De gegevens worden alleen gebruikt om mensen een hulpaanbod te doen en dus niet voor handhaving of andere doeleinden. Dit is vastgelegd in een convenant.
- De AP beoordeelt de aanpassingen niet. In de toelichting op de gewijzigde regeling wordt de inhoudelijke reactie op het advies van de AP opgenomen, zodat op die manier transparant wordt hoe het advies is opgevolgd.
- De planning is om het experiment op 1 juni 2025 te starten voor de duur van twee jaren.

Communicatie

Vanaf 20 mei vindt communicatie plaats over de start van het experiment. Kort daarna zal de regeling worden gepubliceerd in de Staatscourant.

² Indien gewenst kan de MRB op een later moment met een separaat experiment worden onderzocht. Dit vraagt dan een andere inrichting, namelijk zonder drempelbedrag en met een eigen te ontwerpen proces om de proportionaliteit te waarborgen.

De Staatssecretaris van SZW wordt separaat geïnformeerd.

Politiek/bestuurlijke context

- Toenmalig Staatssecretaris van Financiën – Toeslagen en Douane, Van Huffelen, heeft in 2020 een toezegging³ gedaan aan de Kamer, wat uiteindelijk tot dit experiment heeft geleid.
- De Kamer is recent over dit experiment geïnformeerd in de Stand van de uitvoering Belastingdienst (publicatie 11 december 2024).⁴

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

³ 10 juni 2020, Lopende toezeggingen <https://www.tweedekamer.nl/downloads/document?id=2020D50463> item 4; <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-31066-712.pdf> pagina 2

⁴ Kamerbrief strategie en prioriteiten Belastingdienst; Tweede kamer, vergaderjaar 2024-2025, 31 066, nr 1446. Zie ook 1e, 2e en 3e Voortgangsrapportage aanpak geldzorgen, armoede en schulden. Resp. Kamerstuk 24515, nr.698; 24515, nr.773 en 24515, nr.765. En 13 oktober 2020, brief, 31066, nr. 712.

Ministerie van Financiën

12-525

20/5
10.15 - 11.00 uur
Kame stas

TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Herstel en Toeslagen

DG Toeslagen
Strategie, Recht en
Beleid

Persoonsgegevens

nota

Gesprek over proactieve dienstverlening

Datum
23 april 2025

Notanummer
2025-0000093040

Bijlagen
geen

Aanleiding

Er is met u afgesproken een afspraak te organiseren met over het thema proactieve dienstverlening.

Het voorstel is daarbij ook aan te laten sluiten door

en een collega van UHB/Belastingdienst. Het gesprek zal ingepland worden als deze nota u heeft bereikt.

Kernpunten

- U heeft eerder gesproken in Gent tijdens een werkbezoek in het kader van proactieve dienstverlening. Er is afgesproken elkaar hier nader over te spreken.
- In de beleidsprioriteitenbrief heeft u aangegeven dat u zich wil richten op gegevensdeling en proactieve dienstverlening voor Dienst Toeslagen.
- Gegevensdeling binnen het kader van proactieve dienstverlening heeft twee belangrijke doelstellingen: enerzijds het ontzorgen van burgers door een gecoördineerde aanpak tussen overheidsinstanties en anderzijds het beter ondersteunen van mensen door vroegtijdig signaleren van mogelijke problemen, zodat tijdig actie kan worden ondernomen.
- Proactieve dienstverlening wordt ingezet om te onderzoeken wie waarschijnlijk recht heeft op een uitkering of een andere ondersteunende voorziening, maar deze niet gebruikt.
- Over de stappen die we op het terrein van Toeslagen hierover willen zetten hebben wij u onder andere ook gesproken in het kader van de attenderingsactie zorgtoeslag (DGT 85366).
- Het ministerie van SZW heeft daarnaast een eigen wetsvoorstel in voorbereiding gericht op proactieve dienstverlening door UWV, de SVB en gemeenten.

Toelichting

Wetsvoorstel gegevensdeling en proactieve dienstverlening

- In de beleidsprioriteitenbrief heeft u aangegeven dat er een wetsvoorstel in voorbereiding is dat zich richt op gegevensdeling en proactieve dienstverlening voor toeslagen. Dit wetsvoorstel is inmiddels in ontwikkeling.
- Het is de wens om als Dienst Toeslagen en de Belastingdienst samen op te trekken om de problemen rondom gegevensdeling op te lossen.

- Proactieve dienstverlening wordt ingezet om te onderzoeken wie waarschijnlijk recht heeft op een uitkering of een andere ondersteunende voorziening, maar deze niet gebruikt.
- Gegevensdeling binnen het kader van proactieve dienstverlening heeft twee belangrijke doelstellingen: enerzijds het ontzorgen van burgers door een gecoördineerde aanpak tussen overheidsinstanties, en anderzijds het beter ondersteunen van mensen door vroegtijdig signaleren van mogelijke problemen, zodat tijdig actie kan worden ondernomen.
- Gegevensdeling dient met de nodige waarborgen te worden omkleed, zodat die op een verantwoorde manier kan plaatsvinden.
- Het ministerie van SZW heeft een wetsvoorstel in voorbereiding gericht op proactieve dienstverlening waarmee UWV, de SVB en gemeenten proactieve dienstverlening kunnen inzetten teneinde niet-gebruik van uitkeringen en andere voorzieningen in de sociale zekerheid te verminderen.
- Het wetsvoorstel van SZW bevindt zich momenteel bij de Raad van State voor advies.
- Daarnaast benadrukt advies nummer 7 van de Staatscommissie Rechtsstaat het belang van een wettelijke grondslag voor gegevensdeling tussen overheidsorganisaties, om proactief overheidshandelen in het belang van de burger mogelijk te maken.

Communicatie

Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

Met het wetsvoorstel proactieve dienstverlening van SZW kunnen UWV, de SVB en gemeenten proactieve dienstverlening inzetten. Dit wetsvoorstel regelt in de eerste instantie de proactieve dienstverlening voor de SUWI partners. Om die reden valt Dienst Toeslagen niet onder dit wetsvoorstel.

Het wetsvoorstel regelt dat de SUWI partners mogen onderzoeken wie een onbenut recht op een uitkering of voorziening zou kunnen hebben. Vervolgens kunnen deze instanties deze mensen hierover persoonlijk informeren. Zij mogen contact opnemen met deze mensen en hen ondersteunen als zij een aanvraag voor een uitkering of voorziening willen doen. Hiervoor mogen zij persoonsgegevens verwerken. Het doel van dit voorstel is niet-gebruik van uitkeringen en andere voorzieningen in de sociale zekerheid verminderen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

bespreken
25-5 '25

nieuwe versie
zoals u-6's
bespreken

2615

1545 1615

Kamer

TER INFORMATIE

Aan

de staatssecretaris van Financiën – Herstel en Toeslagen

Directie Strategie, Recht &
Beleid Toeslagen

Persoonsgegevens

nota

Convenanttegoeden Kinderopvang Toeslag

"damage" + beleidslijn
zsm communiceren met kamer

Datum

15 mei 2025

Notanummer

2025-0000135598

Bijlagen

Aanleiding

Kinderopvangorganisaties (KOO's) kunnen vanaf 2013 met Dienst Toeslagen (DTSL) een convenant afsluiten waarmee het voor ouders mogelijk wordt om de kinderopvangtoeslag (KOT) direct aan de KOO over te maken. Ouders die hiervoor gekozen hebben, kunnen te maken krijgen met Convenant-tegoed-KOT (convenanttegoeden). Dit is teveel betaalde KOT die veelal is teruggevorderd bij de ouders. Het betreffende bedrag staat nog op de rekening van de KOO. Dit geld moet naar de ouders. Hiervoor wordt een proces ingericht om deze betaling zo veel mogelijk geautomatiseerd te laten verlopen.

Kernpunten

- Ouders kunnen geldtegoed hebben dat nog op de rekening van de KOO staat, dit zijn convenant-tegoed, die over meer toeslagjaren kunnen zijn opgebouwd.
- KOO's die nog convenantgelden hebben, worden gevraagd deze aan Dienst Toeslagen over te maken zodat het kan worden doorbetaald aan de burger.
- Voor het uitbetalen van convenanttegoeden aan ouders worden voorzieningen ingericht om dit proces zoveel mogelijk geautomatiseerd te ondersteunen.
- De omvang van het aantal ouders en de bedragen worden pas duidelijk wanneer er contact is geweest met de betreffende KOO's (circa 300).
- Het ophalen van de informatie en gelden bij alle KOO's zal naar verwachting een tot twee jaar duren, het contacteren van de burgers kan nog langer duren.
- Er is een communicatieplan opgesteld waarin wordt uitgegaan van een gerichte en persoonlijke benadering van de kinderopvangsector en de ouders.
- Voor de UHT-populatie wordt in nauwe afstemming met UHT het werkproces ingericht zodat, nadat de integrale beoordeling is afgerond, de communicatie kan worden afgestemd op de situatie van de ouder.

KOO zelf licht my

Toelichting

Algemeen

- KOO's kunnen met Dienst Toeslagen een convenant afsluiten waarmee het mogelijk wordt voor ouders om de KOT direct aan de KOO over te maken. De ouder kan zelf aangeven hiervan gebruik te willen maken. Er zijn circa 300

KOO's met wie Dienst Toeslagen, sinds 2013, een convenant heeft afgesloten. De ouder is zelf verantwoordelijk voor de KOT-aanvraag en moet wijzigingen of beëindigen van de kinderopvang zelf doorgeven aan Dienst Toeslagen. Dit gebeurt echter niet altijd tijdig, wat ertoe kan leiden dat de KOO KOT ontvangt terwijl de ouder geen of minder kinderopvang (meer) afneemt bij deze KOO.

- Verwacht werd dat de KOO's de verschillen zelf met de ouders zouden verrekenen of aan hen uit zouden betalen. Dit gebeurt niet altijd, mede omdat de ouder zich er niet van bewust is, waardoor er geld bij de KOO's achterblijft.
- Er ontstaat een probleem wanneer de burger een terugvorderingsbeschikking ontvangt naar aanleiding van teveel ontvangen KOT. De burger betaalt aan Dienst Toeslagen, terwijl de teveel betaalde toeslag op rekening staat van de KOO. De KOO heeft dan KOT ontvangen waar het juridisch geen recht op heeft.
- KOO's melden zich vooralsnog nauwelijks en ouders helemaal niet, daarom is Dienst Toeslagen bereid, zonder daartoe verplicht te zijn, te faciliteren om de convenanttegoeden die nu nog op KOO-rekening staan terug te betalen aan de ouders.
- In de eerste instantie leek het om een gering aantal ouders te gaan en is hun zaak handmatig behandeld. Nu het echter om een veel groter aantal ouders lijkt te gaan, die ook niet allemaal onder de UHT-populatie vallen (zie onder), wordt een geautomatiseerd systeem ingericht. Voor de uitvoering daarvan is daarbij DTSL wel afhankelijk van de informatie die van de KOO's wordt verkregen.

— verantwoordelijk-
heid KOO?

— bepaling
uit
convenant
op dit
gebied?

? hoera
deze
conclusie
terwijl we
het beeld
niet
compleet
hebben.

Uitvoering

- Voor het uitbetalen van convenanttegoeden aan ouders worden, in de keten door **Inning en Betalingsverkeer**, voorzieningen ingericht en wordt de inrichting van het proces voorbereid voor de realisatie van de oplossing om de convenanttegoeden te kunnen uitbetalen.
- Er wordt een proces ingericht op basis van de KOO-gegevens en de betaling die de KOO aan Dienst Toeslagen heeft gedaan. Daarna worden de juiste bedragen aan de betreffende ouders overgemaakt, mits alle gegevens (zoals BSN) beschikbaar zijn. Per BSN wordt één betaalopdracht gemaakt, de ouder ontvangt een brief met toelichting waarom hij dit geld ontvangt.
- Besloten is de convenanttegoeden niet te verrekenen met openstaande schulden noch om rente uit te betalen. Het streven is om in het tweede kwartaal van 2025 een werkbaar en getest proces voor betaling aan de burgers operationeel te hebben. Afhankelijk van het moment waarop het proces operationeel is, zal de eerste uitbetaling aan burgers medio 2025 plaatsvinden. In vakantieperiodes is er geen communicatie/uitbetaling.

Samenloop met de hersteloperatie

De hersteloperatie loopt sinds 2019. Het is mogelijk dat ouders zowel een terugbetaling van convenanttegoeden (via DTSL) als een compensatie bij herstel (via UHT) kunnen ontvangen waardoor er sprake is van een samenloop tussen deze projecten (waardoor twee maal compensatie mogelijk is).

Voor UHT is het van belang om de uitbetalingen aan ouders in de UHT-populatie te verrichten na afronding van de integrale beoordeling (IB). Het ontvangen van geld dient goed te worden uitgelegd aan deze groep ouders, vooral bij ouders die als niet-gedupeerd zijn aangemerkt. Dienst Toeslagen en UHT werken nauw samen

aan een aanpak die borgt dat de UHT-ouders op het juiste moment en op de juiste manier worden geïnformeerd. Hiervoor is een werkgroep in het leven geroepen die, onder leiding van Dienst Toeslagen, onder andere samenwerkt op het gebied van IV, data en communicatie. Het aantal UHT-ouders is nog niet bekend.

Omvang

Het is nog niet bekend om hoeveel ouders het in het totaal gaat, hoe hoog het totale bedrag aan convenanttegoeden is en hoeveel er uiteindelijk aan de betreffende ouders uitbetaald wordt. Dit wordt pas duidelijk na contact met de circa 300 KOO's en de inrichting van het proces voor de afhandeling van de convenanttegoeden. Dan kan de impact op de uitvoering concreter worden ingeschat. Naast de huidige convenant-houders zijn er ook oud convenanthouders waar mogelijk tegoeden aanwezig zijn. Zodra de nieuwe convenanten (zie onder) zijn vastgesteld, kan er ook met deze KOO's persoonlijk contact opgenomen worden om te bezien of hier mogelijk ook nog convenanttegoeden aanwezig zijn. Wanneer dit het geval is en er geen contact meer is met de ouders, worden de KOO's gevraagd het geld aan Dienst Toeslagen over te maken, zodat het alsnog aan de ouder kan worden betaald.

1e stap
dat
duidelijk
te krijgen!

Nieuwe convenanten

Op dit moment worden nieuwe convenanten opgesteld die alle huidige convenanthouders (circa 300 KOO's) voor 31 oktober 2025 krijgen aangeboden (i.v.m. een opzegtermijn van 2 maanden en de beoogde ingangsdatum 1 januari 2026) en worden de huidige opgezegd. Eén van de wijzigingen hierin is de verplichting om de convenanttegoeden KOT aan de ouder, of wanneer dit niet mogelijk is aan Dienst Toeslagen, terug te betalen.

duis niet in
de huidige?

Kosten en tijdspad

Totdat er contact is geweest met de KOO's is het nog niet mogelijk inschatting te maken over de totale financiële omvang en de individuele betalingen (per BSN). Het tijdspad is nog niet duidelijk. Het proces om bij alle KOO's de informatie over en de gelden van de burgers op te halen, zal naar verwachting een tot twee jaar duren, het contacteren van de burgers kan nog langer duren. Dit komt met name vanwege het feit dat niet alle ouders direct traceerbaar zijn omdat de KOO's geen BSN's van alle burgers opgenomen hebben.

SZW

Met SZW is regelmatig (ambtelijk) contact over de convenanttegoeden, zij zijn het er mee eens dat deze gelden terug moeten worden betaald aan de ouders en volgen de ontwikkelingen nauwlettend. Tevens is afgesproken dat er niet actief wordt ingezet op convenanten met nieuwe/andere KOO's.

Communicatie

De communicatiestrategie gaat uit van een persoonlijke en gerichte benadering van de sector en de (UHT) ouders. Om doelgroepen direct te kunnen informeren als daar aanleiding tot bestaat, zijn middelen voorbereid als een woordvoeringlijn voor media en aanvullende communicatie richting ouders en de sector.

Politiek/bestuurlijke context

De convenantgelden zijn genoemd in de bijlage 'Evaluatie Convenantstructuur KOT' bij de brief d.d. 26 april 2023 over de voortgang van het Verbetertraject Kinderopvangtoeslag 2023.¹ In de paragraaf over ervaring met de directe uitbetaling in de praktijk staat: "Verder wordt hier genoemd dat er behoefte is aan een duidelijk inzicht in de geldstromen. Hoeveel is er aan kinderopvangtoeslag uitgekeerd, hoeveel aan eigen bijdrage, is er geld teruggevorderd. Dit overzicht hebben verschillende ouders naar eigen zeggen niet."

Het is de bedoeling de Kamer een update te geven in de eerste volgende Stand van zakenbrief.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Niet van toepassing.

voordeel
voor
mensen.

¹ Kamerstukken II, 2022/23, 31066, nr. 1219.